

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHEVCHENKO Olga Vladimirovna – Assistant Professor of the theory and methodology of physical education of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests is the professional training of students of higher educational institutions.

BELKOVA Tetyana Aleksandrovna – postgraduate student of the Department of Pedagogy and Education Management.

Circle of scientific interests is the professional training of students to maintain their own health through physical education.

*Дата надходження рукопису 12. 11. 2017 р.
Рецензент – д. п. н., професор В. Ф. Черкасов.*

УДК 378.1: 168.52

ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри вокально-хорових дисциплін та методики музичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: ingashev4encko@gmail.com

БРОДСЬКИЙ Геннадій Леонідович –

доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: Leva1951@gmail.com

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сьогодні освіта виявляється наймасштабнішим соціальним інститутом, через який здійснюється трансляція і втілення базових цінностей і цілей розвитку суспільства, яке називають постіндустріальним, інформаційним, суспільством знань: розуміння людини як самостійно-діяльної особистості, цінність освіти, об’єктивного наукового знання, цінність інновацій і прогресу, пріоритетність вільної самореалізації, творчості. В умовах зміни ідеологічних поглядів, соціальних уявлень, ідеалів саме освіта дозволяє здійснити адаптацію до нових життєвих форм, підтримати процес відтворення соціального досвіду, закріпити в суспільній свідомості і практиці нові політичні реалії та нові орієнтири розвитку. Інформаційні та комунікаційні технології грають ключову роль в реалізації потреби сучасної людини в самовдосконаленні як в освітньому, професійному, так і в загальнокультурному відношенні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні науковці А. Андрєєв, Я. Ваграменко, Л. Зайнутдінова, А. Кузнецов, С. Панюкова, Н. Софронова справедливо вважають, що інформатизація (інтерактивність, комп’ютеризація, користування і освоєння інформаційних баз даних) є значним ресурсом підвищення якості освіти. Як зазначає В. Тестов, «одним із соціальних наслідків стрімкого технологічного розвитку суспільства, яке стало особливо сильно

проявляти себе в кінці ХХ століття, є загальна криза системи освіти, сутність якої полягає в неефективності цілей і змісту освіти, а також форм, методів і рівня розвитку освітніх систем постіндустріального суспільства» [5, с. 3].

Педагоги і психологи Г. Берулава, М. Берулава, І. Ібрагімов, А. Новіков, Д. Фельдштейн констатують необхідність нової методологічної основи всієї системи освіти, радикальної зміни її цілей і змісту, форм, методів і засобів навчання та впровадження інформаційно-комунікативних технологій. «Система освіти ХХІ століття передбачає опору на нові методологічні основи та інноваційні освітні технології, що забезпечують відповідність реаліям інформаційного суспільства. Серйозні зміни, які відбулися в особистісному, поведінковому і когнітивному розвитку сучасної молоді під впливом електронних засобів інформації, вимагають принципово нового підходу до розробки змісту і технології навчання і, відповідно, до вироблення нових критеріїв оцінки якості освітнього процесу як в школі, так і в виші» [1, с. 1]. Вищесказане свідчить про те, що проблема інформаційних технологій і їх впровадження в освітній процес всіх ланок системи української освіти є актуальною.

Метою статті є розробка нових підходів до викладання фахових дисциплін на мистецькому факультеті з використанням сучасних інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вирішення проблеми

комплексного інформаційно-технологічного переоснащення вищої освіти пов'язане з двома групами взаємопов'язаних завдань. По-перше, з комплексною розробкою та впровадженням технологій ефективної діяльності всіх учасників освітнього процесу – викладачів, студентів, організаторів вищої освіти. Сьогодні необхідна глибока інформаційно-технологічна реформа у вишах освіти та культури в силу специфіки цих навчальних закладів. О. Васильєва визначає цю специфіку людиноцентристською спрямованістю діяльності майбутніх соціокультурних працівників, інтерпретує вищу соціокультурну освіту як систему засвоєння особистістю інформації, громадських цінностей, культурних традицій, сучасних технологій і втілення їх у професійній діяльності в сфері культури [2]. Особливістю таких вишів, яка поглиблює потребу оволодіння інформаційними технологіями, є також те, що, на жаль, багато педагогів не володіють навичками роботи з комп'ютерною технікою.

Друга група завдань пов'язана з необхідністю комплексної автоматизації основних інформаційно-технологічних процесів, що підтримують ефективність діяльності всіх учасників освітнього процесу. Однак в процесі автоматизації також існує проблема вироблення оптимальних технічних рішень, зважаючи на наявність культурно-семантичної прірви між фахівцями-технологами, що займаються безпосередньо автоматизацією процесів, і професорсько-викладацьким складом, якому належить експлуатація технічних засобів, що є результатом автоматизації. Необхідні саме комплексні рішення, що створюють принципово нові можливості для всіх учасників освітнього і науково-дослідного процесів. На нашу думку, це створення **єдиного інформаційно-технологічного простору вишу**.

Його основними завданнями є: підтримка індивідуальної і спільної діяльності всіх основних учасників освітнього процесу – викладачів, студентів, організаторів; підтримка індивідуальної і спільної наукової діяльності (наукових співробітників, викладачів, аспірантів, студентів) у взаємозв'язку з освітньою діяльністю; забезпечення підтримки всіх основних цілей, завдань, видів та функцій інформаційної діяльності викладачів і студентів.

На нашу думку, труднощі у використанні інформаційних технологій пов'язані з деградованою розважальною спрямованістю учасників освітнього процесу. Як зазначають І. Ільїнський та П. Гуревич, «молоді люди потрапляють у свого роду ножиці, коли знання, отримані від педагога, з підручника,

перекриваються потоком хаотичної інформації, що йде перш за все з Інтернету і ЗМІ. Ця інформація, яка не має структурно-змістовного логічного зв'язку, подається несистемно, бісерно, не просто не вписується в рамки стаціонарної освіти, але є якісно іншого типу, де, зокрема, принципово змінюється поєднання зорового і слухового сприйняття» [3, с. 2]. За твердженням В. Тестова, «людина у своїй життєдіяльності спирається не тільки на ті знання, які вона отримує в сфері освіти, але, в значно більшій мірі, на інформацію, отриману при спілкуванні з електронними засобами інформації, які мають на її сприйняття набагато більший вплив, оскільки опосередковані більш високим рівнем умотивованості, більш значущим емоційним фоном» [5, с. 4]. Адже саме ця сфера формує у підростаючого покоління когнітивні, комунікативні та емоційні стереотипи, що визначають діяльність. Цим педагоги-вчені пояснюють те, що в процесі інтенсивного застосування сучасних інформаційних технологій «відбувається параліч людського мислення», повне підпорядкування свідомості Інтернету або телебаченню, що закриває часом студенту фазу роздумів – найважливішу функцію використання комп'ютерної інформації для формування розумових структур в ході їхнього навчання, виховання і розвитку у виші. З огляду на це при формуванні творчих фахівців соціокультурної сфери треба навчити їх максимально і комплексно використовувати інформаційні технології, прищеплюючи своїм вихованцям бажання навчатися, а не розважатися, вміти відбирати усвідомлено необхідну інформацію для навчання, особистісного розвитку та формування ціннісних орієнтацій.

Для найбільш ефективного використання інформаційних технологій при викладанні фахових дисциплін викладачі мистецького факультету створюють електронні посібники, а також викладають свої матеріали на загальноуніверситетському електронному ресурсі MOODLE ЦДПУ [6]. Система MOODLE – це модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання, система управління навчальним контентом (LCMS). Розробку проекту розпочав австралієць Мартін Доугіамас.

MOODLE відповідає таким характеристикам як *інтеропераційність* (можливість взаємодії різних інформаційних систем); *багаторазове використання* (можливість багаторазового використання компонентів платформи, що підвищує її ефективність); *адаптивність* (можливість доповнювати платформу інформаційними технологіями, що розвиваються без перепроєктування самої системи та мають

вбудовані методи для забезпечення індивідуалізації навчання); *довговічність* (можливість вносити зміни без тотального перепрограмування); *доступність* (можливість працювати з платформою з різних місць); *економічна ефективність* (MOODLE розповсюджується безкоштовно).

При використанні MOODLE викладачі можуть створювати дистанційні курси, завантажувати файли і створювати уроки, вести чати, форуми, проводити тестування, іспити, швидко і зручно змінювати навчальні матеріали, встановлювати терміни виконання завдань. Студенти мають можливість отримати доступ до навчального матеріалу, оцінювати себе незалежно від викладача, вести форуми, чати, допомагати викладачам з комп'ютерного забезпечення навчального процесу, швидко і зручно проводити самотестування, завантажувати виконані завдання.

Навчальний курс у MOODLE – це сукупність навчальних матеріалів, достатніх для успішного вивчення дисципліни, засоби зберігання навчальних матеріалів, засоби організації, контролю та обліку навчальної діяльності слухачів.

При вивченні фахових дисциплін студенти музичного відділення мистецького факультету можуть користуватися матеріалами навчальних курсів «Методика викладання диригування» [6] та «Оркестровий клас» [8].

Курс «Методика викладання диригування» був розроблений як складова частина «Методики викладання музичного мистецтва», а в поточному навчальному році увійшов до курсу «Сучасні інформаційні технології у викладанні фахових дисциплін», що вивчається в магістратурі. Розміщені на MOODLE матеріали включають лекції, тематику практичних занять, завдання для самостійної роботи, теми для обговорення на форумах, тестові та проблемні завдання, а також перелік інформаційних ресурсів, глосарій, список рекомендованої літератури. Окремо подаються критерії оцінювання навчальної діяльності за 100-бальною системою. Користування матеріалами на MOODLE значно спрощує аудиторну роботу у зв'язку з обмеженим обсягом годин (2 год. лекційних та 10 год. практичних занять). Особливо корисним є MOODLE для студентів заочного відділення, коли весь матеріал надається їм для самостійного вивчення.

Курс «Оркестровий клас» – одна з профілюючих дисциплін у системі фахової підготовки майбутнього педагога-музиканта. Матеріали курсу, розміщені на MOODLE, передбачають самостійне опрацювання студентами партій оркестрових творів, запропонованих педагогом з їхнім подальшим виконанням на практичних заняттях оркестру

українських народних інструментів. Курс містить також перелік інформаційних ресурсів, словник термінів до дисципліни, а також критерії оцінювання дисципліни «Оркестровий клас». Зазначимо певну складність при створення програми курсу, враховуючи його переважно практичну спрямованість, адже MOODLE передбачає створення програм передусім для лекційних курсів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Нова система навчання і виховання з використанням інформаційних технологій повинна враховувати всі зміни в контексті культури сучасного суспільства, оновленого і зміненого входженням в життя студента світової інформаційної мережі. Світова спільнота прагне до створення глобальної стратегії освіти людини незалежно від місця її проживання та освітнього рівня. Освіта набуває рис полікультурності, розвиває здатність оцінювати явища з позиції іншої людини, різних культур, іншої соціально-економічної формації, створюється середовище, що передбачає свободу культурного самовизначення майбутнього спеціаліста і збагачення його особистості. Сучасна освіта стає міжнародною, тому реформування системи освіти в Україні характеризується пошуком оптимальної відповідності між сформованими традиціями у вітчизняній школі і новими віяннями, пов'язаними з входженням в світовий освітній простір.

Для успішної реалізації цього процесу необхідне виконання таких умов як послідовне введення в процес освіти культури інноваційних освітніх практик; формування інформаційної грамотності педагогів і інформаційної культури педагогічної праці; засвоєння норм і культури управління розвитком освіти, діяльністю професійних педагогічних колективів; організація відповідальної державної і суспільної підтримки наукових програм і розробок, пов'язаних з проектуванням інноваційної розвиваючої освіти в Україні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Берулава Г. А., Берулава М. Н. Новая методология развития в информационном образовательном пространстве // Педагогика. – 2012. – № 4. – С. 19–26.
2. Васильева Е. Н. Информационная парадигма российского социокультурного образования: автореф. диссер. на соиск. уч. степ. докт. соц. наук. / Е. Н. Васильева. – Тюмень, 2007. – 32 с.
3. Ильинский И. М., Гуревич П. С. Понимание как цель образования // Знание. Понимание. Умение: научный журнал Московского гуманитарного университета. – 2006. – №1. – С. 29–36.

4. Компьютерные технологии в высшем образовании / ред. кол.: А. Н.Тихонов, В. А. Садовничий и др. – М.: МГУ, 2004. – 164 с.

5. Тестов В. А. Информационное общество: переход к новой парадигме образования // Педагогика. – 2012. – №4. – С. 21–30.

6. Центральнoукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка [Електронний ресурс] – Кропивницький: ЦДПУ, 2000-2017. – Режим доступу: <http://moodle.kspu.kr.ua>

REFERENCIS

1. Berulava, G. A., Berulava, M. N. (2012). *Novaya metodologiya razvitiya v informatsionnom obrazovatel'nom prostranstve*. [New methodology of development in the information educational space]. Kyiv.

2. Vasileva, E. N. (2007). *Informatsionnaya paradigma rossiyskogo sotsiokulturnogo obrazovaniya*. [The Information Paradigm of Russian Socio-Cultural Education]. Tyumen.

3. Pinskiy, I. M., Gurevich, P. S. (2006). *Ponimanie kak tsel obrazovaniya*. [Understanding the purpose of education]. Moscow.

4. *Kompyuternye tehnologii v vyisshem obrazovanii*. (2004). [red. kol.: A. N. Tihonov, V. A. Sadovnichiy i dr.] [Computer technologies in higher education]. Moscow.

5. Testov, V. A. (2012). *Informatsionnoe obschestvo: perehod k novoy paradigme obrazovaniya*. [Information society: transition to a new education paradigm]. Moscow.

6. *Tsentrāl'noukrayins'kyi derzhavnyy pedahohichnyy universytet imeni Volodymyra Vynnychenka [Elektronnyy resurs]: [Veb-sayt]*. – Elektronni dani. – Kropyvnyts'kyi: TsDPU, 2000-2017. – Rezhym dostupu: <http://moodle.kspu.kr.ua>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри вокально-хорових дисциплін та методики музичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: особливості професійної підготовки студентів мистецьких факультетів педагогічних вищих навчальних закладів у рамках сучасної гуманітарно-культурологічної парадигми.

БРОДСЬКИЙ Геннадій Леонідович – заслужений працівник культури України, доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: особливості оркестрової роботи як форми організації професійно-педагогічної діяльності студентів мистецького факультету.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHEVCHENKO Inha Leonidivna – Ph.D., Associate Professor Department of Vocaly-choral Disciplines and Methodology of Musical Education Centralukrainain Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: features of professional training of students of art faculties of pedagogical universities in the framework of the current humanitarian and cultural paradigm.

BRODSKYI Hennadij Leonidovich – Associate Professor Department of Musical Art and Choreography Centralukrainain Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: features of orchestral works as a form of vocational and educational activity of students the art department.

Дата надходження рукопису 12. 11. 2017 р.

Рецензент – д.п.н. професор В. Ф. Черкасов.

УДК 378.433

ВОРОБІЙОВА Оксана Петрівна – кандидат наук з державного управління провідний науковий співробітник Інститут вищої освіти НАПН України oksana.vorobyova@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Трансформація галузі вищої освіти є пріоритетною у національній стратегії розвитку, бо спрямована на підготовку професіоналів, що здатні працювати на новому шаблі розвитку суспільства – інформаційному. Набуття автономії закладами вищої освіти є початком

таких змін, тому «університетська автономія має сприяти досягненню стратегічної мети підвищення конкурентоспроможності українських фахівців на світових ринках праці, введення країни в єдиний європейський освітньо-науковий простір задля забезпечення сталого розвитку суспільства» [1].

Невід’ємною складовою ефективного